

Nemške in rumunske čete prodirajo naprej v Ukrajini

Sovjetska obrambna črta prebita in prve nemške kolone so oddaljene samo 250 milj od Moskve. Casopisna agencija DNB poroča, da sta dve sovjetski armadi v pastih. V ruskih pravoslavniških cerkvah molijo za zmago. Slovaške čete invadirale sovjetsko ozemlje

1. jul.—Nemška letala je vrgla na stotine bomb na mesta, po katerih beže ruske čete. Nemške čete prodirajo naprej v Ukrajini. Casopisna agencija DNB, uradna časopisna agencija, poroča, da sta dve sovjetski armadi v pastih. V ruskih pravoslavniških cerkvah molijo za zmago. Slovaške čete invadirale sovjetsko ozemlje

1. jul.—Nemška letala je vrgla na stotine bomb na mesta, po katerih beže ruske čete. Nemške čete prodirajo naprej v Ukrajini. Casopisna agencija DNB, uradna časopisna agencija, poroča, da sta dve sovjetski armadi v pastih. V ruskih pravoslavniških cerkvah molijo za zmago. Slovaške čete invadirale sovjetsko ozemlje

1. jul.—Nemška letala je vrgla na stotine bomb na mesta, po katerih beže ruske čete. Nemške čete prodirajo naprej v Ukrajini. Casopisna agencija DNB, uradna časopisna agencija, poroča, da sta dve sovjetski armadi v pastih. V ruskih pravoslavniških cerkvah molijo za zmago. Slovaške čete invadirale sovjetsko ozemlje

1. jul.—Nemška letala je vrgla na stotine bomb na mesta, po katerih beže ruske čete. Nemške čete prodirajo naprej v Ukrajini. Casopisna agencija DNB, uradna časopisna agencija, poroča, da sta dve sovjetski armadi v pastih. V ruskih pravoslavniških cerkvah molijo za zmago. Slovaške čete invadirale sovjetsko ozemlje

Italija pripravljena na dolgo vojno

Dovoz lesa iz hrvaških gozdov

Rim, 30. jun.—Italija je storila nadaljnje korake v zvezi s pripravami na dolgo vojno na notranji fronti. Organizacija lesnih trgovcev je naznanila, da bo oskrbovala prebivalce z drvmi prihodnjo zimo, da ne bodo prezebali. Drva in ogelje bosta nadomestilo za premog.

Govorniki so na sestanku omenjene organizacije naglašali potrebo povečanja produkcije oglja. Premog kot kurivo bo na razpolago samo vojnim industrijam. Italija upa, da jo bo Hrvaška zalagala z lesom in drvmi.

Amerika se ne ogreva za vojno

Thomas ne vidi razlike med Hitlerjem in Stalinom

Milwaukee, Wis., 30. jun.—Norman Thomas, štirikratni kandidat za predsednika Združenih držav na listi socialistične stranke, je na letnem pikniku tukajšnje socialistične organizacije dejal, da je ameriško ljudstvo proti vstopu v vojno. Izid sedanjega konflikta v Evropi bo najbrže ta, da Hitler ali Stalin postane gospodar.

"Razlika med tema dvema brutalnima diktatorjema ni velika," je rekel Thomas. "Jaz ne bi poslal ameriških fantov v smrt zaradi izbire med njima. Ne želim, da bi kateri Amerikan umrl na evropskih bojiščih v vojni, ki ima odločiti, ali bo zavladal Hitler ali Stalin. Atlantik in Pacifik morata postati trdnjava naše svobode, ne pot dvomljivega in dragega osvajanja."

OBRAT V LADJEDELNICAH NA ZAPADU OBNOVLJEN

Strojniki odobrili sklenjeni dogovor

AVTNI DELAVCI ZA- STAVKALI

San Francisco, Cal., 30. jun.—Strojniki, člani unije Ameriške delavske federacije in Kongresa industrijskih organizacij, so se danes vrnili na delo v ladjedelnicah, ki so bile prizadete zaradi stavke, katere je trajala sedem tednov. Obnova obrata je bila naznanjena po ratifikaciji sklenjenega dogovora med reprezentanti unije in delodajalcev.

Člani unije CIO v Oaklandu so soglasno potrdili prejšnji zaključek glede preklica stavke. James P. Smith, poslovni agent te unije, je dejal, da bodo strojniki delali na podlagi provizij splošne pogodbe za vso ladjedelniško industrijo.

V konflikt med stavkarji in kompanijami so posegle federalne avtoritete in jih pridobile za sporazum. Ladjedelnice imajo za pol milijarde dolarjev vladnih naročil.

Fort Huron, Mich., 30. jun.—Avna unija, včlanjena v ADF, je oklicala stavko pri Electric Auto Lite Corp., ko je slednja odbila zahtevo glede zvišanja plače za deset odstotkov. Korporacija izdeluje predmete za bojno mornarico.

Cleveland, O., 30. jun.—Avna unija CIO je odredila glasovanje o oklicu stavke v tovarnah White Motor Co. To se bo pričelo v sredo. Unija med drugim zahteva zvišanje mezde.

New York, 30. jun.—Stavka na podzemskih železnicah je bila odvrnjena s sklenitvijo dogovora med unijo transportnih delavcev CIO in mestno administracijo, ki obratuje železnice. Dogovor določa obnovo pogajanj med unijo in mestnim odborom za transportacijo.

Unija zahteva zvišanje plače in preureditev delovnih ur.

Domače vesti

Obiaki

Chicago.—Peter Benedikt, njegova žena in sin Charles ter Katie Krainz, vsi iz Detroita, Mich., so 27. t. m. obiškali gl. urad SNPJ in uredništvo Prosvete. Petrova družina je bila na potu iz Kansasa, ki ga je obiškala po dolgih letih.—Dne 29. junija je pa bilo sedem obiškovalcev iz Indianapolis: Milo in Dorothy Semenic, Alma Klemen in Jos. C. Pešat ter Jos. F. Pešat z ženama.

Spot nesreče na cestah

Chicago.—Zadnjo soboto je bil pri avtomobilski nesreči bilzu Aurore, Ill., ubit neki 38-letni Frank Propernick, državni davčni uradnik, čigar pravo ime je morda bilo Praprotnik.—Pri neki drugi nesreči, ko je avto kolidiral z vlakom pri Edwardsville v okraju Madison, sta bila ubita 39-letni Edwin Kristan in njegova 29-letna žena Estelle, ki sta morda tudi bila Slovenca.

Is Pennsylvanije

Renton, Pa.—Dne 18. junija je tukaj umrl Anton Bogataj, star 64 let in rojen na Dobravevi pri Zireh na Notranjskem. V Ameriki je bil 32 let in tu zapuša ženo, sedem sinov in štiri hčere. Bil je član SNPJ in SSPZ.

Is Clevelanda

Cleveland.—Dne 27. junija je umrla Josephine Muster, roj. Straus, stara 64 let in doma iz Smihela na Dolenjskem. V Ameriki je bila 45 let in tu zapuša pet sinov in dve hčeri.—Istega dne je podlegel smrtnim poškodbam, ko je vlak treščil v njegov avto, Frank Prijatelj iz Madisona, O., star 29 let in rojen v Ameriki. Zapuša mater, dva brata in tri sestre.

Komunisti apelirajo za pomoč Rusiji

New York, 30. jun.—William Z. Foster, načelnik ameriške komunistične stranke, je pozval Rooseveltovo administracijo, naj izpolni svoje obljube glede pomoči sovjetski Rusiji. Poziv vključuje izjavo, objavljena po tajni seji izvršnega odbora komunistične stranke, na kateri je bila razprava o svetovni situaciji. Foster je dejal, da je dolžnost Amerike pomagati angleškemu in ruskemu ljudstvu v borbi proti Hitlerju.

Pomoč Rusiji razcepila katoliške kroge

Nekateri "fathri" za pomoč, drugi proti

New York, 30. jun.—Dve skupini ameriških katoličanov sta javno nastopili glede ameriške pomoči za sovjetsko Rusijo: in obe sta v konfliktu med seboj. Organizacija katoliških veteranov iz svetovne vojne, The Catholic War Veterans, Inc., kateri predseduje Thomas Walsh, je poslala predsedniku Rooseveltu brzojavko, v kateri protestira proti objavljeni pomoči za Rusijo, "katere totalitarna vlada in brezbožna ideologija docela nasprotuje idealom demokracije."

Istočasno je pa skupina znanih katoliških voditeljev, med katerimi so tudi duhovniki, podpisala izjavo, ki je bila objavljena po odboru "Fight for Freedom." V tej izjavi je rečeno, da "prvi in največji sovražnik Amerike je Hitler in te fundamentalne naloge ne smemo izpustiti izpred oči kljub temu, da so bili tudi sovjeti prisiljeni stopiti na našo stran."

Med onimi, ki so podpisali gornjo izjavo, so: magr. rev. John A. Ryan, znani profesor na katoliški univerzi v Washingtonu, D. C., Michael Williams, ustanovitelj in urednik katoliškega magazina Commonwealth, rev. T. Laurason Riggs, katoliški kaplan na univerzi Yale, rev. dr. Francis E. MacMahon, profesor na katoliški univerzi Notre Dame, gen. John F. O'Ryan, poveljnik 27. divizije v svetovni vojni, dr. William M. Agar, avtor in znanstvenik itd.

Charlottesville, Va., 30. jun.—Rev. John Tracy Ellis, profesor na katoliški univerzi v Washingtonu, D. C., je včeraj v tukajšnjem svojem govoru silovito kritiziral ameriško pomoč Rusiji. Opravičil se je, da za enkrat govori le v svojem imenu, ampak on pričakuje, da katoliška cerkev čim prej zavzame enako stališče. Ellis je rekel, da sovjetska Rusija "predstavlja vladanje satana na zemlji in Amerika, ki si je postavila za svoj zunanji program štiri svobode, med katerimi je tudi svoboda verstva, bo največja hinavka, če bo zdaj pomagala satanu..."

Zveza med

Kanado in Ameriko

Vloga Velike Britanije orisana

Kingston, Kanada, 30. jun.—Permanentno zvezo in tovarništvo med Kanado in Združenimi državami, sprejetje odgovornosti po Kanadi napram latinim republikam ter vsestransko kooperacijo med Veliko Britanijo in Ameriko je napovedal dr. R. C. Wallace, predsednik univerze Queen. On je govoril pred dvesto delegati, ki so se sestali na konferenci, da razpravljajo o kanadsko-ameriških zadevah.

"Mi, ki živimo na tem kontinentu, smo uverjeni, da združeno tovarništvo med Kanado in Ameriko ni samo začasno in tudi ne sme biti," je rekel Wallace. "Prepričani smo, da se bo nadaljevalo, kar potrjuje razvoj v zadnjih mesecih. Pred našimi očmi se je pojavilo gibanje velike značilnosti. Obe, Kanada in Amerika, zreta z zaupanjem v bodočnost. Ako ponovno nastane vojna, se bomo lahko branili skupno. Če hočemo izločiti vojne, moramo nastopati skupno v vseh naporih."

Wallace je dalje rekel, da tovarništvo s Kanado pomeni tudi tovarništvo z Veliko Britanijo. To mora držati za vsa vprašanja, ki se pojavijo.

ROOSEVELT DOLOČIL ŠTEVILO NOVIH NABORNIKOV

Enoletna služba v armadi in mornarici

USTANOVITEV NO- VEGA URADA

Hyde Park, N. Y., 30. jun.—Predsednik Roosevelt je podpisal naredbi, ki določa, da armada sprejme 900.000 nabornikov v fiskalnem letu, ki se prične jutri. To pomeni, da večina rekrutov, ki so zdaj v armadi, in mornarici, bo služila le eno leto. Istočasno z objavo naredbi je William D. Hassett, Rooseveltov tajnik, v razgovoru z reporterji izjavil, da vojni in mornarični departament nameravata pozvati naborni odbor, naj ustanovi poseben sistem za nove nabornike. Doba vojaškega vžabanja onih, ki zdaj služijo v armadi in mornarici, naj bi se podaljšala.

Govorice, da hoče vojni departament odbratiti rekrute dalj ko eno leto v službi, se vzdržujejo. O tem mora odločiti le kongres. Pričuje se, da bo vojni departament pritisnil na kongres, da stori potrebne korake v tem oziru. Ta je tudi za to, da državni milicioniki, ki so bili dodeljeni regularni federalni armadi, ostanejo v službi.

Možnost je, da bodo nekateri, ki so zdaj v armadi, ostali še nadalje v službi. Ti naj bi trenirali nove rekrute. General George C. Marshall, načelnik armadnega štaba, je nedavno izjavil, da položaj zahteva daljšo službo v armadi za odloček skupnega števila. Število 900.000 novih nabornikov je največje, ki ga dovoljuje v kongresu sprejeti zakon. Za fiskalno leto, ki je pravkar poteklo, je bilo določeno število 800.000. Okrog 650.000 je bilo aktualno vpeljanih v vojaško službo.

Predsednik Roosevelt je podpisal tudi naredbi, ki določa ustanovitev novega urada v območju administracije, v katerem področje spada produkcija bojne opreme. Ta je urad za znanstvene raziskave. Korak je v soglasju z Rooseveltovo proklamacijo neomejenega izjemnega stanja. Poroča se, da se bo Roosevelt, ki je prišel na svojo posestvo v Hyde parku na odhodu, vrnil v Washington danes ali jutri.

Sovjetska vlada snubi Turčijo

Poslanik Vinogradov na poti v Ankaru

Istanbul, Turčija, 30. jun.—Tukajšnji krogi pravijo, da je Rusija obljubila Turčiji, da jo bo zalagala z gasolinom in drugimi vojaškimi ter industrijskimi potrebčinami, da jo tako drži proč od osi. Rusija razpolaga z gasolinom, ki je prej odhajal v Nemčijo. Ona je pripravljena na otvoritev oljnih postaj v Turčiji, katere je zaprla pred enim letom.

Sovjetski poslanik Vinogradov na svoji poti iz Moskve prekoračil turško mejo sinoči. V Ankaru bo došel danes in pričakuje se, da bo stori vse za izboljšanje odnosov med soveti in Turčijo, ki so se ohladili, ko so v Berlinu obdoliili Rusijo, da hoče dobiti turške baze ob Bosporu.

Zanikanje nemških obdolžitvev je dobilo ugoden odmev v turških uradnih krogih in časopisih. Moskva je povedala Turkom, da jim ne bo stavila nobenih zahtev in da je za ohranitev prijateljstva med obema državama.

Svarilo avtomobilistom.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE

PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Czecho \$1.50 per year, foreign countries \$3.00 per year.

One glassov po dogovoru - Rokopisni dopisov in nemarnih člankov se ne vračajo. Rokopisni literarne vsebine (štrike, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštovino.

Advertisements rates on agreement - Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Member of the Federated Press

PROSVETA

1647-49 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Dela in sklopila na primer (July 31, 1941), poleg vsakega izdaja ena ali več svezov, da vam je v tem datumu postala znana. Ponovite jo praviloma, da se vam list ne utvari.

Federacija Evrope

Omenili smo že nov odbor, ki se je ustanovil v New Yorku z imenom "Slavonic Committee for Democracy, Inc." (pravilno se bi moral imenovati Slav ali Slavic Committee), čigar namen je, da "zbere 15 milijonov ameriških Slovanov in njihovih potomcev okoli načel ameriške demokracije in za načrt svobodne slovenske federacije v Evropi." Predsednik - in menda vodja - tega odbora je Andrej Kalpašnikov, vsekakor Rus.

Voditelji tega odbora nam niso prav nič znani, niti nam ni do danes znano, če je kateri Slovenec ali Jugoslovian v tem odboru. Pred meseci smo pisali in kritizirali neki načrt Slavije ali Vseslavije, ki je izviral od ljudi okoli magazina The American Slav, kateri izhaja v Pittsburghu. Dali je omenjeni "Slavonic Committee" v zvezi s temi ljudmi in njihovim načrtom, ne moremo reči, vendar bi slutili, da je vsaj do neke meje.

Kar nas danes zanima, je članek v angleščini z naslovom "Slavs in Americas and the Formation of Slavia," ki ga je objavil hrvaški tehnik Hrvatski Glas iz Kanade dne 24. junija. Ta članek velja omenjenemu "Slavonaskemu odboru" in kritizira njegov načrt slovenske federacije.

Hrvatski Glas pravi, da je slovenska federacija - iluzija iz mnogih razlogov. Pred vsem njo slovenske države grupirane skupaj, kar je tudi Prosveta poudarila v svoji kritiki načrta Slavije. Med južnimi in severnimi Slovani se nahajajo Rumunci, Madžari in avstrijski Nemci. Kaj bodo Slovani naredili s temi tremi?

Drugi ni isti jezik ali sorodni jeziki glavni faktor, ki spaja ali razdvaja razne narode, temveč so ekonomski, socialni in kulturni razlogi. (Prosveta je postavila ekonomske pogoje na prvo mesto: pretežno agrarne slovenske države bi takoj prišle pod kontrolno industrijskih velikani!) Drugi razlog: federativna Slavija bi provocirala federativno Germanijo in federativno Latinsko, kar bi pomenilo nadaljevanje nacionalnih nasprotstev.

Hrvatski Glas zaključuje, da praktična rešitev in sedanji dobi za Slovane ni v Slovanih samih, temveč v demokratični federaciji (konfederaciji) vse Evrope. Švica je pokazala, kako lahko žive skupaj različni narodi, če so organizirani demokratično.

Če se Evropa razdeli na nacionalne federacije, ostanejo še vedno vzroki za gospodarske konflikte. (Na primer: kdo bo kontroliral Solun, kdo Trst, kdo Dardanele in kdo ostala važna ekonomska izhodišča? V splošni evropski federaciji pa vsa ta sporna vprašanja odpadejo, kajti kontrolirali jih bodo vsi skupaj.) V splošni federaciji tudi ne bo več vprašanja, kdo bo kontroliral železno ručo v Loreni, premog v Šleziji, baker na Balkanu, olje v Rumuniji in pšenico v Ukrajini - vse to mora biti ekonomska enota za vsa ljudstva Evrope.

Prosveta se v principu strinja s Hrvatskim Glasom iz Kanade, da je federacija ali konfederacija Evrope - edina pravična rešitev vseh glavnih evropskih problemov, ki že 200 let neprestano izzivajo krvave konflikte, civilne in mednarodne, na nesrečnem kontinentu Evrope. Ta rešitev kajpada zavisi od premnogih detajlov ekonomskega, socialnega in kulturnega značaja, vendar, če se evropski narodi v glavnem zedinijo za demokratično federacijo, je med njimi dovolj sposobnih in razumnih mož in žena, ki se bodo sporazumeli glede vseh potrebnih podrobnosti.

In če bodo v prvi vrsti narodi, veliki in mali, na kontinentu zadovoljni z demokratično federacijo, bo gotovo tudi Anglija zraven in Amerika bo z največjim veseljem dala federativni Evropi svoj blagoslov.

Za ustvaritev demokratične federacije so pa nujno potrebni nekateri prekriviziti ali temeljni pogoji, ki so po naših mislih sledeči: vse monarhije je treba odpraviti, cerkev mora iti v privatno življenje in kapital, ki služi socialnim potrebam, mora biti transformiran iz privatnih rok v ljudske kooperative.

Zdaj, ko je Hitler sunil Rusijo na stran (Dolge v zadnji koloni.)

Glasovi iz naselbin

Milwauški pikniki

Milwaukee, Wis.—Sedaj je čas piknikov in sleherni nedeljo so na programu številni zletni raznih društev. Večina teh naših piknikov se vrši v Novem Berlinu, kakor je že poročal br. L. Ambrozich. Ampak v tem Berlinu ne bodo pokale bombe, ker ne bo Hitlerja in ne angleških bombardnikov. Naj povem, da je Novi Berlin dobil ime po nemških naseljencih, od katerih je kupil naš sobrat Frank Klopčič malo farmo in jo preuredil za pikniške prostore. Prvo je bilo društvo Vijolica 747 SNPJ, ki je na njegovih prostorih obdržavalo svoj piknik dne 22. junija. Škoda, da je vreme skazilo prireditelj, kajti pričelo je grmeti in liti baš ob času odhoda na piknik. Tako je grmelo kot grme angleške bombe nad Berlinom, le da tu ni bilo nobenih žrtev. V Madisonu pa sta bila od strele ubita dva mladeniča.

Upamo, da bomo imeli več sreče na prihodnjem pikniku na Klopčičevih prostorih, namreč na pikniku jugoslovanske sekcije soc. stranke v nedeljo, dne 13. julija. Ker pa smo socialisti bolj brezverski, nam bo morda Bog šel bolj na roko in nam bo dal lepo vreme. Ujudno ste vabljeni vsi, da se piknika udeležite. Dne 10. avgusta pa priredi tukajšnja federacija SNPJ svoj običajni piknik. Vabljeni ste vsi, da se udeležite v tolikem številu, da zasedemo ves Berlin.

Prebral sem Zornikov dopis v Prosveti z dne 23. junija. Zelo se mi je dopadlo, da se najdejo ljudje, ki gredo zastopniku na roko; tukaj so bolj redki. Kaj je temu vzrok, ne vem.

Louis Barborich, zastopnik.

Prijetno presenečenje

Akron, O.—Le malokoli se pripravim k pisanju za javnost, danes sem se pa pripravila, da napišem par vrstic o življenju naših prijubljenih rojakov. V naši okolici je navada, kadar katere družina slavi redek dogodek, da se zberemo skupaj sorodniki, prijatelji in znanci in skušamo s prijatnim presenečenjem pokazati, da se spominjamo slavilencev z obiskom, četudi bolj redko, ampak takrat v večjem številu.

Tako je bilo dne 14. junija, ko smo praznovali 25 letnico zakona znane zakonske dvojice - Louis in Agnes Arko. Četudi se je slavje vršilo v dvorani društva Domovina v Barbertonu, pri katerem društvu je rojak Arko predsednik, je bila ta slavnost za oba popolno presenečenje, dasi je bilo navzočih okrog 300 ljudi. Ne morem opisati, kaj sem čutila, ko sem videla polno dvorano in me je stolovratitelj pozval, naj tudi jaz kot družica pri njuni poroki spregovorim par besed. Ampak besede niso hotelo iz ust, rada bi bila povedala, da je bilo dokaj sprememb v 25 letih, ampak njuno delo je bilo dobro izvršeno. Vzgajala sta dobro družino, bila sta vodnika v marštem in dajala lep vzgled mlajši generaciji. Nadaljujeta z delom in obilo sreče! Upamo, da bosta dne 1. julija, ko bo 25 letnica vajine poroke, obhajala ta

redki dogodek v zdravju in veselju. Pozabimo vse neprijetnosti, spominjajmo se le prijetnih dogodkov.

Iskrena hvala vsem, ki so pomagali, da je ta proslava tako lepo uspela in bila hkrati resnično veliko presenečenje našima jubilatoma. Upam, da vsi, ki ste sodelovali ter se udeležili, ste imeli toliko užitka kot sem ga imela jaz. Brez skupnega dela ne bi bilo takega uspeha. To slavje in občutki bodo ostali v meni do konca. Upam, da ostali čutite isto zadovoljstvo od tega dogodka.

Barbara Lusic.

Kratka vest

New Castle, Pa.—Prigibno pošiljam dolar na račun Prosvetne naročnine, kajti brez našega dnevnika bi ne marali ostati. Obenem se iskreno zahvaljujema družinama Bernetič in Obreza iz Clevelanda za obisk. Zelo nas veselijo, da smo imeli priliko osebeno se spoznati z njimi. Priporočamo se za ponovni obisk.

Tončka in Tony Skufca.

Naša uspešna proslava

Bridgeville, Pa.—Z veseljem poročam, da je bila udeležba na proslavi društva št. 6 SNPJ v Sygamu zelo velika, da tako velike udeležbe sploh ne pomnimo. Prišli so od blizu in daleč - seveda iz Penne, pa tudi iz Ohia in West Virginije, sploh pa iz vseh bližnjih in oddaljenih naselbin.

Prav dobro se je odrezala z navzočnostjo iz Johnstowna vsa družina br. Vidriča, prvega gl. podpredsednika SNPJ, dalje družina Kamnikar in družina Zupan ter mnogo drugih, za kar jim gre iskrena hvala. Navzočja sta bila tudi M. Medvesek in L. Zorko iz Clevelanda, ki sta tudi bila na programu.

Zlasti so bile dobro zastopane naselbine Imperial, Moon Run, Midway, Strabane, Bishop, Library, Coverdale, Presto, Bridgeville in mnogo drugih naselbin (če bi vse omenil, bi me morda urednik "zaštapa"). Iskrena hvala našim govornikom A. Cipičetu, L. Zorku, M. Medvesku, A. Zorniku, M. Kumerju in A. Vidriču, ki so nas tako navduševali, da smo bili prav ponosni, zakar se jim toplo zahvaljujemo.

Naša mladina od društva Jolly Juniors št. 609 SNPJ je prav lepo sodelovala z nami in svoje delo s kinčanjem dvorane so dobro izvršili. Dalje so imeli v oskrbi godbo in pobiranje vstopnic, vse skupaj pa so vzorno skoncirali, za kar jim gre vse priznanje. Tudi naše kuharice so se urno vrtele, pripravljale, stregle in delale kot mravlje. To delo se je vršilo pod vodstvom našega gospodinskega odseka. Svojo težko nalogo so imenitno izvršile. Z njihovo postrežbo pa okusno hrano smo bili vsi zadovoljni, zato jim izrekamo iskreno zahvalo.

Kaj pa naši kegljanci? Skoro bi jih pozabil, ampak tega ne smem spregledati. Oni so bili tako zaverovani v svojo igro in tako živahno so podirali nastavljen "pine", da jih je bilo veselo gledati. Prav lepo je tudi videti, ko mlad fant pripelje svojo prijateljico ali tovarišico pa pričneta metati krogle. Tako tudi mnogo mož in žena. Naši

David Clendenin, tajnik Delavske obrambne lige, podaja senatorju LaFollettu bronaste tablice kot priznanje za njegovo "častno delo v interesu delavskih pravic."

skroniki kegljišča in pa dečki, ki so postavljeni "pine", so tudi prav dobro izvršili svojo nalogo, nagrade pa jim ne damo druge kot malo jezikevo juhe.

Julius Lesjak, oskrbnik predelave doma.

Poročilo o bratovi smrti

Tire Hill, Pa.—Četudi poteka že četrti mesec, od kar je umrl moj brat Jakob Cvetan v Glassportu, Pa., čigar pogreb se je vršil 20. marca ob veliki udeležbi prijateljev, znancev in članov društva 35-ABZ, katerega član je bil pokojni, na tem mestu iskreno zahvaljujem vsem za izraze sožalja in številne usluge.

Pokojni Jakob Cvetan je bil tudi član SNPJ nad deset let, a v času depresije je moral pustiti nedoteto vsled finančnih potožk. Pokojni se je rodil 12. junija 1876 v vasi Čelje pri Ilirski Bistrici na Notranjskem. V mladih letih se je izučil za krojača, a se pozneje ni držal svojega poklica. Kot mnogo drugih slovenskih mladeničev, je z 18 letom starosti zapustil dom in odšel v svet s trebuhom za kruhom. Delal je različna dela v Reki in Trstu ter v Leobnu na Štajerskem do 21. leta svoje starosti, nakar je vstopil v vojaško službo v Trstu pri 97. polku, kar pa mu ni ugajalo in po osmih mesecih je bil odpuščen. Nekaj časa je ostal v Trstu in tam opravljal razna dela. Leta 1903 se je oženil z Istrijanko Antonijo Vivoda, ki je bila tovarniška delavka.

Leta 1905 se je pokojni Jakob odločil, da gre v Ameriko. Prišel je domov in vprašal očeta za svet. V aprilu leta 1906 je odpotoval čez veliko lužo v Ameriko, kjer je nameraval ostati "le par let", a je tu ostal do svoje smrti. Leta 1907 je prišla za njim njegova žena in nastanila sta se v Veroni, Pa., kjer je v bližnjem rovu rudaril. Leta 1908 je odšel v šumo na Ashtolo pri Windberju, Pa., leta 1909 pa si je postavil svoj dom v Glassportu, Pa. Leta 1914 je odšel v Montano, kjer je delal nekaj nad leto dni, nakar se je vrnil v Glassport in delal v tamkajšnji okolici.

Pokojniku se je v zakonu narodilo 10 otrok, od katerih je pet umrlo pred letom starosti, ena hčerka pa mu je umrla v novemburu leta 1937 v starosti 24 let. Pokojni Jakob je ob svoji smrti zapustil vdovo Antonijo, enega sina in tri hčere, ki so že vsi poročeni, ter tri brate, Johna, Antona in podpisane. Bolehal je tri leta in dva meseca na "naduhi in je hodil do zadnjega dne. Brat Jakob je bil naprednega prepričanja in dolgoletni naročnik Prosvete. Bil je vesele narave, dobrega razpoloženja in postrežljiv. Ko so rojaki hodili

za delom, so vselej dobili pri njem streho in postrežbo, vsled česar se ga še mnogi spominjajo. Vse svoje težave je odgnal s šalami in dovtipi, ni pa se mogel ubraniti boleznim, ki mu je končno uničila življenje. Moj dragi brat bo ostal v spominu številnim rojakom, ki so ga poznali, zlasti pa ostane v trajnem spominu njegovi družini, ki za njim žaluje, namreč njegova žena, sin, tri hčere, sedem vnukov in tri bratje, v stari domovini pa dve sestri in mačeha. Naj počiva v miru v ameriški zemlji.

Frank Cvetan, 289, zastopnik.

Piknik kluba in Zarje

Cleveland, O.—Bill so časi - morda bodo zopet - ko ni bilo mogoče dobiti nobenega dela; da, niti kupiti ga nisi mogel. To je veljalo za mladeniče in možakarje. Ampak vsak človek si želi naprej, da si izboljša svoj položaj in svoj poklic ali stroko ter obrt. To pa je težko dokler tovarne ne odpro svojih vrat, da delavci zaslužijo za svoje življenje.

Danes je drugače. Naša nova domovina je zaposlena z obrambnimi deli in dela je več vsepovsod, mnogo več kot kdaj prej. Preseljevanje delavcev v industrijske kraje se je zadnje mesece vršilo na debelo. Mnogih želje so se izpolnile, da so dobili ugodno delo in prilike, da se izurijo v tej ali oni stroki. V naši veliki vasi vlada taka živahnost in aktivnost, da kaj takega že dolgo ni bilo opaziti.

Vsled spremembe delavskih razmer se opaža živahnost tudi na društvenem polju, pa tudi na našem prosvetnem polju se opaža več zanimanja. Razna naša kulturna društva prirejajo svoje piknike, se vadijo v petju, da podajo občinstvu kosček užitek, v načrtu imajo razne programe, da z njimi zabavajo rojake.

Soc. klub 27 JSZ in njegov pevski zbor Zarja priredita svoj skupni piknik v nedeljo, dne 6. julija na farmi SNPJ. To bo naš običajni ali letni piknik, na katerega ujudno vabimo vse naše napredno občinstvo, da se udeležijo v velikem številu. Zarjani in Zarjanke vam bodo dobro postregli z vsem, kar spada na take prireditve. Naprimer mama in sinček bosta lahko sedela na klopi v hladni senci, pa jima ne bo treba iti po prizgrike ali pijsko, ampak bodo naše prijazne Zarjanke vse to kar k njim prinesle. Poleg tega pa bo zbor Zarja zapel par lepih pesmi, da bo odmevalo po okolici.

Na 4. julija, kakor že splošno znano, se pa vrši veliko slavje ohiškega dneva SNPJ v Avon parku pri Girardu, O. Od tu nas bo mnogo odpotovalo na to proslavo. Tam se bomo zabavali in razvedrili, sestali se bomo s stariimi znanci in prijatelji, obiskali pa bomo tudi svoje. Naša želja je, da se vsi srečno vrnemo nazaj ter da zaključimo tridnevne počitnice s tem, da se v ogromnem številu udeležimo Zarjinega piknika. Seveda se pričakuje, da se tega piknika udeležijo vsi klubovi člani, pa bomo skupno spet preživeli par prijetnih ur v prosti naravi, peče Zarjanov pa se bo slišalo čez tri gore in čez tri vode, tako da bomo res to, kar pravi naša popevka, namreč da skup se zbiramo, vince pijemo in veselo zapojemo!

Frank Kokal, 126.

Ženski zdravnik

— Moj mož bi brez žensk ne mogel živeti.
— Kaj je tak Don Juan?
— Ne, samo ženski zdravnik je.

Dan neodvisnosti (Fourth of July)

165. obletnica rojstva Združenih držav

Dne 4. julija bo letos 165 let, odkar je podpisan zgodovinski pomembni dokument, se zove Izjava neodvisnosti. Zato ima leto rojstni dan Združenih držav tem večjo važnost. Prvič pa, odkar je Thomas Jefferson dal oni slavni izjavi izraz načelom, ki so dala pravo svobodni ameriški ljudovladi in po vsem zatiranju ljudem širom sveta, so ta načela izpostavljena napadom in nevarnosti vztrajna protidemokratskih načel, ki se razjajo z našim in orožjem.

Amerika odgovarja z mogočnim obrambnim programom v svrhu, da se obvaruje pred padom in zaslužjenjem. Na isti način je skupina voditeljev v drugem Kontinentalnem kongresu sklenila podpirati Washingtonovo vojsko in obrazložila potrebo tega koraka. Izjava neodvisnosti, ko je osvobodila kolonije od tiranske nadvlade.

Ravno tako, kakor je demokratični svet našnjega dne prepočasen v spoznavanju nevarnosti, pretečnih njegovim ustanovam, tako bile tudi kolonije počasne v obrambi proti nikanju njihovih svobod. Le v Novozgodnjih kolonijah, kjer je borba začela, je bilo začrta razširjeno naziranje o potrebi popolne odvisnosti. Onih, ki so se hoteli pobohati, bilo mnogo. Svet je imel tedaj svoje "apokalipsno" ravno tako kakor danes. Se le ko so invazivne vojske začele ogrožati srednje in južne kolonije, se je povsod učvrstil čut, da se je treba riti za popolno neodvisnost.

In tako je bila ena delegacija za drugo v Kontinentalnem kongresu pridobljena za načelo "da te združene kolonije so in po pravu morajo biti svobodne in neodvisne države". Resnica v tem smislu je bila predložena kongresu dne 7. junija 1776 od virginijskega delca Richarda Henryja Leeja.

Po nekaterih dneh je bila resolucija o ženski, ali izbran je bil odbor, ki naj zariše malno izjavo v tem smislu. Člani tega odbora so bili Thomas Jefferson, Benjamin Franklin, John Adams, Roger Sherman in Robert Livingston. Jeffersonu je bila poverjena naloga, sestavi načrt. Kakor se je govorilo, je besedilo v enem samem dnevu. Odbor je kaj besed izpustil, ali v celoti sprejel načrt, kršnega je Jefferson sestavil, in ga pred kongresu dne 28. junija. Kongres je dne 4. julija sprejel zgoraj omenjeno Leeovo resolucijo, ki je načeloma sprejela idejo neodvisnosti. Jeffersonova Izjava neodvisnosti pa je bila daljša debata sprejeta dne 4. julija in ta dan smatra kot rojstni dan Združenih držav.

56 delegatov je podpisalo izjavo. Večina so bili delegati rojeni Amerikanci, bilo pa med njimi tudi mnogo priseljencev iz Angije, Škotske, Irake in Velške. Eden je bil baje skega ali švedskega pokolenja. Drugi je baje potomec stare avstrijske rodovine, na tje pa se pripravajo razne narodnosti - nemške, češke ali pa italijanske narodnosti izvori.

Vsi pa so bili edini v veri v bodočnost, ki je že in podpisali so slavni dokument, ki je monumentalne besede, ki jih vsak Američan pozna.

"Smatramo, da te resnice so same ob sebi umevne, da so vsi ljudje rojeni enaki; da Stvaritelj obdaril z nekaterimi neodvisnimi pravicami; da izmed teh so življenje, svoboda in teženje za srečo; da v svrhu obvarovanja pravic so bile vlade ustanovljene med ljudmi, ki dobivajo svojo pravico oblast od privoljenja onih, nad katerimi vladajo; da, kjer kaka oblika vlade ne služi več takim svobodnim ljudstvom pravice spremeniti ali odpraviti, jo in organizirati svojo oblast v taki obliki, kolikor se jim zdi najbolj primerna, da zagotovijo njihovo varnost in srečo."

Common Council - F.L.L.

Moško in žensko dihanje

Več ameriških zdravnikov je po dolgotrajnih poskusih ugotovilo, da ženske drugače diha kot moški. Žene diha, kot pravijo ti, ki se niki, na ta način, da dvigajo in znižujejo prani koš, dočim uravnava moški dihanje pomočjo grlnih in vratnih mišic. K tej zaviritvi so zdravniki še pristavili, da ženske operno petje "moškega dihanja". Ženske ki bi postale rade velike pevke, se morajo včasno naučiti moškega dihanja.

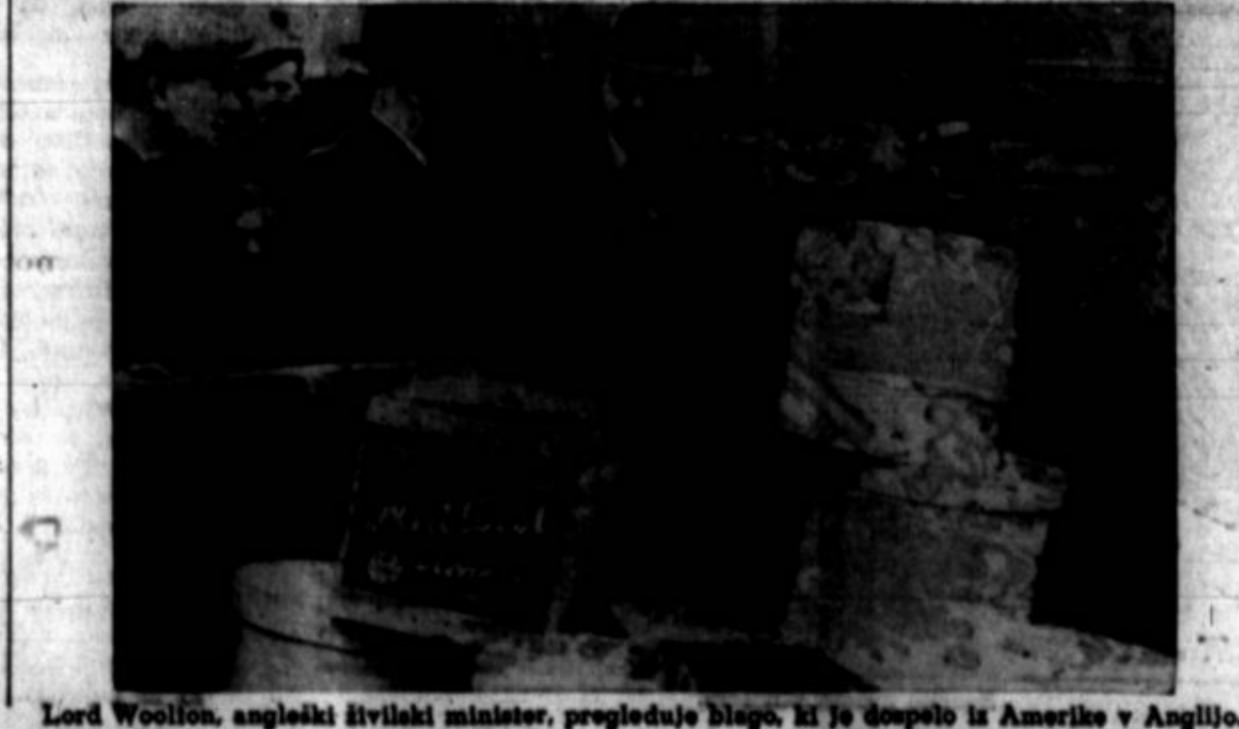
Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete, 1. julija 1921)

Domače vesti. Dnevnik Prosveta je bil star pet let.
Delavske vesti. V Quebecu so zastavljali klicaj in ognjegasci.
Inozemstvo. Kemalove rebelne čete se preročejo Carigradu.
Sovjetska Rusija. Vroči boji z Japonci vzhodni Sibiriji se nadaljujejo.

(Dalje iz prve kolone.)

glje in Amerike, je resno veliko vprašanje kaj bo z Rusijo pri formiranju federacije. Pričani smo, da se bo zdaj Rusija pod vplivom demokracije, katere jo bodo branile, ma preobrazil v demokracijo. Sovjetsko ranstvo izgine v tej vojni.

Lord Woolton, angleški šivilski minister, pregleduje blago, ki je dospelo iz Amerike v Anglijo.

POLOM

ROMAN IZ VOJNE L. 1870-71

EMILE ZOLA

Preložil VLADIMIR LEVSTIK

December je zasul mesto s snegom in bilo je, kakor da obupne novice zamirajo v tem velikem mrazu. Po porazu generala Ducrota pri Champignyu, po porazu pri Orleansu je ostala le še mrkla nada, ta nada namreč, da zemlja francoska postane zemlja maščevalka in uničevalka, ki pogoltno zmaga. Da bi vendar padel sneg v še gostejših kosmičih! Da bi se zemlja razklala pod ostrim mrazom in vsa Nemčija da bi našla v njej svoj grob! In v novem strahu se je krčilo srce stare gospe Delaherche. Neko noč, ko je bil njen sin odsoten po opravkih v Belgiji, je slišala rahel šum glasov, napol zadušeni poljubov in hihitanja, ko je šla mimo Gilbertine sobe. Vsa odrevenela se je vrnila v svojo sobo, polna zgražanja nad ostanostjo, ki jo je sumila. Človek, ki je bil pri njej, je mogel biti samo Prus, in zdelo se ji je, da je že videla sporazumljene poglede; bila je vsa porazena od te skrajne sramote.

O, ta ženska, ki jo je sin spravil v hišo, proti njeni volji, ta zabaveželna ženska, ki ji je odpuštila že enkrat, takrat, ko je po smrti stotnika Beudouina ni izdala. Torej se je pričelo iznova? In to pot je bilo najhujša nizkotočnost. Kaj naj stori ona? Takšna gorostasnost se vendar ne sme nadaljevati pod njeno streho. Njena žalost je postala v samotni njenega sedanjega življenja še bridkejša; cele dni je preživela v strašni duševni borbi. In kadar se je vrnila k polkovniku še mračnejša s solzami v očeh, jo je gledal, misleč si, da je Francija doživela nov poraz.

Tiste čase se je zgodilo, da je prišla Henrijeta v ulico Maqua, da bi zbudila sočutje Delaherhevih do usode strica Foucharda. Slišala je, ko so govorili smehljaje o vsegamogonem vplivu, ki ga ima Gilberta na gospoda von Gartlauben. In tako je v nekakšni zadregi obstala pred gospo Delaherche, ki jo je srčala na stopnicah, hotela iti k polkovniku; menila je, da mora njej pojasniti namen svojega poseta.

O gospa Delaherche, kakšna dobrota bi bila, če bi posredovali... Moj stric je v strašnem položaju; govori se, da ga pošljejo v Nemčijo. Dasi jo je stara gospa ljubila, vendar je ježno zamahnila z roko.

"Ah, drago dete, jaz nimam nobene oblasti. ... Do mene se ni treba obračati..."

Nato je določila vzlic razburjenosti, v kateri je videla Henrijeto:

"Zelo o nepravem času prihajate: moj sin odide drevi v Bruselj... Sicer pa je brez vsake moči, kakor jaz... Obrnite se rajši do moje sinahe, ki premore vse."

In ostavila je Henrijeto v osuplosti: zdaj je bila prepričana, da je zašla v rodbinsko dramo. Gospa Delaherche je bila že prejšnji večer sklenila povedati sinu vse, še preden odide v Belgijo, kjer je imel pogajanja o večjem nakupu, nadeja se, da spravi statve svoje tovarne zopet v tek. Nikdar ne bi bila mogla trpeti, da se med to novo odsotnostjo zopet prične poleg nje grobojiti. Preden pa je izpregovorila, je čakala gotovosti, da on ne preloži zopet svojega odhoda na drugi dan, kakor je delal že ves teden. To je pomenilo zanjo razpad hiše: Prus spoden, žena pahnjena na cesto in njeno ime sramotno nabito na zidove, kakor je obetala ljudaka groznija vsaki domačinki, ki bi se spela z Nemcem.

Ko je Gilberta zagledala Henrijeto, je vzklila veselo:

"Ah, kako srečna sem, da te vidim! ... Zdi se mi, da je že tako dolgo, in človek se tako naglo stara sredi teh grdih reči!"

Potegnila jo je v svojo sobo, posadila jo na ležalko ter se stisnila k njej.

"Kaj ne, da zajtrkuješ z nami? ... A prej se pomeniva. Gotovo mi imaš povedati toliko reči... Da nimaš nobenih novic o bratu, to vem. Ubogi Maurice, kako ga pomilujem: v tem Parizu brez plina, brez lesa, nemara brez kruha... In tisti fant, ki mu strežeš, prijatelj tvojega brata? Vidiš, pripovedovali so mi že vsakovrstne reči. Ali prihajaš zaradi njega?"

Henrijeta je pograbila velika notranja zmedenost; obojavljala se je z odgovorom. Ali ni prišla pravzaprav zaradi Jeana? Ali si ni hotela zagotoviti s stričevim oproščenjem vred tuji tega, da ne bodo več vznemirjali drugega ji bolnika? Zato je bila tudi vsa osupla, ko je slišala Gilberto govoriti o njem, in nič več si ji ni upala povedati pravega vzroka, zakaj da prihaja, kajti težila jo je vest in zoperno ji je bilo, izkoristiti nepošteni vpliv, ki ga je domnevala pri Gilberti.

"Torej," je ponovila Gilberta s hudomušnim obrazom, "ti nas potrebuješ zaradi tistega moža?"

Ko pa je Henrijeta v svoji zadregi nazadnje izpregovorila o aretaciji očeta Foucharda, ji je prekinila besedo:

"Ah, saj res! Ali sem neumna, jaz, ki sem še davi govorila o tem! ... Oh, draga moja, prav imaš, da si prišla, takoj se je treba pobrihati za tvojega strica, kajti zadnje vesti, ki jih vem, niso dobre. Postaviti hočejo svarilen zglede."

"Da, mislila sem na vas, je nadaljevala Henrijeta z obojavljajočim se glasom. "Menila sem, da dobim pri tebi dober svet in da moreš nemara kaj ukreniti..."

"Mlada žena se je razsula v dražestnem smehu."

"Ali si nespametna! Preden mine troje dni, dam izpušiti tvojega strica! ... Torej ti niso povedali, da imam tu v hiši pruskega stotnika, ki stori, karkoli hočem? ... Ali razumeš, draga moja: ničesar mi ne more odreči!"

Zasmejala se je še bolj, s prazno lahkomišelnostjo zmagoslavne koketke, božaje roke prijateljice, ki ni našla besede v zahvalo, polna tesnobe čuvstva in mučnega strahu, da je to nemara priznanje krivde.

"Kar meni prepusti, drevi pojdeš zadovoljna domov."

Ko so stopili v obednico, je Henrijeta s presenečenjem zapazila nežno lepoto Edmondovo. Navdajal jo je z občudovanjem kakor lepa reč. Ali je mogoče, da se je ta fant bil in so si mu upali zdrobiti roko? Legenda o njegovi veliki hrabrosti ga je delala še bolj prelestnega, in Delaherche, ki je sprejel Henrijeto z obrazom, kakor da je srečen, da vidi nov obraz, ni prestal hvaliti svojega tajnika, dokler so podajali reberca in krompir v obličah — češ, da je enako delaven in dobro vzgojen, kakor je lep. Tako se je izjutretke štirih ljudi v toplo zakurjeni obednici odel s preprijetno intimnostjo.

"Torej ste prišli, da nam priporočate usodo očeta Foucharda? Zelo neprijetno mi je, da moram nočoj odpotovati... Toda moja žena vam uredi vse to, njej se ni mogoče upirati, ona doseže vse, kar hoče."

Smejal se je in pripovedoval te reči z največjo dobrodušnostjo, ker se mu je pač laskala ta oblast, ki je navdajala tudi njega z nekakšnim ponosom. Nato je nenadoma omenil:

"Saj res, draga moja, ali ti Edmond še ni povedal, kaj je našel?"

(Dalje prihodnjik)

Pogovor

(Gospodu Buciku v spomin)

Na cesti je parfem in v mislih je parfem, in množica drevi in se pretaka v motnih valovih. Avtomobili žvigajo, svila se blešči in obrazi živijo stotero življenj. Nebo se smeje in morje se smeje in žarki so samo zlato.

"Lepo je življenje, sam Bog je z njim," pravi ona in beseda se ji zaleskeče v radostnem utripu.

"In tisti Bog je denar," odvrne on in pristavi:

"Stopiva v kavarno, da naju ne opijani šum in trepet drhali."

"Denar — drhal — kako temne besede!"

In sedeta in naročita.

"Poglejte, morje, pogledajte sonce, pogledajte ljudi! In ta duh! Moj Bog, kakor rože in kakor jasmini!"

"Gospodična, ne imenujte po nemarnem božjega imena!"

"Po nemarnem?"

"Da. Saj to je vendar prenavadna, vsakdanja promenada. Le vaše oči so, ki vas slepijo. A v vsem tem je taka splošnost, površnost, pomije!"

"Močno žalostni ste."

"Odvadil sem se."

"Biti žalosten?"

"Da."

"Torej mir?"

"Mir. Človek mora priti vendar do tega, da gleda z viška na vse te malenkosti, ki se nam motovilijo krog nog, da so nam koraki motni in utrujeni."

"Zakaj se šalite tako strupeno? Močno žalostni ste danes."

"Zares, gospodična, preko tega sem že."

"Potem nimate ne srca, ne čustev?"

"Ne."

"Duh?"

"Ta je večje vrednosti; edine vrednosti."

"Pa potem ne ljubite, ne verujete, ne upate? Nič, sama misel, duh, led?"

"Zakaj ljubezen, vera, upanje, led? Človek, to je. Človek nad drhaljo."

"Moj dragi gospod prijatelj, oprostite mi smeh na obrazu, kaj je vam drhal; kdo je to?"

"Povprečniki. To je tisti gladki parket..."

"— po katerem hodite vi?"

"Hodim."

"Torej ne verujete v izobrazbo ljudstva?"

"Smešno!"

"Izobrazba?"

"Kaj hočete z ljudmi?"

"Šola, umetnost, socialen preporod?"

"Nič, nič, nič."

"Močno ste žalostni. In za noca me imate."

"Gospodična, v kolikih stoletjih pa prepoji le ena sama drob-

tinica dobre, recimo kulturne misli vso to množico!"

"Pa jo le prepoji!"

"In potem?"

"Napredek; drhal ne bo več drhal po vašem."

"Ali res verujete v to? Jaz ne več. Ali vidite v človeštvu kak napredek?"

"Ne morem si misliti hujšega."

"In zato mora človek preko vsega na svojo pot. In si mora izbrati najkrajši krog za besede."

"Vse tisto: žalost, veselje, ljubezen, zakon, otroci — vse tisto je za široko cesto."

"Pa otroci, otroci, ste dejali! Menda vendar niste za to, da bi svet izumrl?"

"Da, to je res."

"In zato mora človek preko vsega na svojo pot. In si mora izbrati najkrajši krog za besede."

"Vse tisto: žalost, veselje, ljubezen, zakon, otroci — vse tisto je za široko cesto."

"Pa otroci, otroci, ste dejali! Menda vendar niste za to, da bi svet izumrl?"

"Da, to je res."

"In zato mora človek preko vsega na svojo pot. In si mora izbrati najkrajši krog za besede."

Fordovi delavci proslavljajo zmago. Ta je prišla, ko je Ford Motor Co. podpisala pogodbo s avino unijo CIO.

"Pa moj Bog!"

"No?—Gospodična, Grki, kaj? Le Grke, le te pogledajte! In danes?"

"No, pa obrt, mehanika in tako dalje?"

"To ni napredek. To je želodec."

"Zdaj se vam ne smejem več; čudak ste. — Torej mislite, da gre svet nazaj?"

"Nikamor ne gre. — Od ene stene se vleče do druge, od te spet do prve nazaj — in spet do druge — isto pot, isto pot."

"Čudno."

"Vidim, da mi ne verjamete in razumem, zakaj ne. Saj hoče enkrat v življenju vsak človek odrešiti svet. Vsaj enkrat! Nekateri poizkušajo reševati svet tudi drugi in tretji pot."

"Ti so močnejši."

"Nikakor; ti so le bolj površni."

"Težko vam je verjeti."

"Poglejte, gospodična: koliko je napredovalo človeštvo na primer v dobroti?"

"V stiski sem za odgovor."

"Koliko v umetnosti? Molčite? Koliko v zunanji lepoti? Spet molčite. In koliko v telesni higijeni — in koliko, ah koliko v notranji, duševni kulturi? — Vidite, na to ni odgovorov."

"Pa kaj, kaj sledi iz vsega tega?"

"To, da ni vredno besed za vso tisto povzdigo socialnih dobrot, za izobrazbo, za politiko, za kaj vem še vse! To so le bilke, katerih se oprjemljejo posamezniki, to so le bogovi, brez katerih povprečniki ne morejo živeti."

"Potem pa bi prenehalo družabno življenje!"

"Kaj je družba? — Le malo jih je, s katerimi utegnete živeti. Ali še niste videli, da je tako strašno malo ljudi za besede? Da je človek osamljen, kakor hitro pogleda za centimeter dalje od drugega, kakor hitro se nasmehne v drugem trenutku od ostalih?"

"Da, to je res."

"In zato mora človek preko vsega na svojo pot. In si mora izbrati najkrajši krog za besede."

"Vse tisto: žalost, veselje, ljubezen, zakon, otroci — vse tisto je za široko cesto."

"Pa otroci, otroci, ste dejali! Menda vendar niste za to, da bi svet izumrl?"

"Da, to je res."

"In zato mora človek preko vsega na svojo pot. In si mora izbrati najkrajši krog za besede."

"Vse tisto: žalost, veselje, ljubezen, zakon, otroci — vse tisto je za široko cesto."

"Pa otroci, otroci, ste dejali! Menda vendar niste za to, da bi svet izumrl?"

"Da, to je res."

"In zato mora človek preko vsega na svojo pot. In si mora izbrati najkrajši krog za besede."

"Vse tisto: žalost, veselje, ljubezen, zakon, otroci — vse tisto je za široko cesto."

"Pa otroci, otroci, ste dejali! Menda vendar niste za to, da bi svet izumrl?"

"Da, to je res."

"In zato mora človek preko vsega na svojo pot. In si mora izbrati najkrajši krog za besede."

kakor da spravim novega človeka na ta strašni svet."

"Moj Bog!"

"Vsak otrok je nova smrt."

"In vendar je lepo na svetu!"

"Drago plačano je vse; plačano že vnaprej in za nazaj z obrestmi od obresti."

"Bolni ste."

"Bolezen je, ki nam odpira pogled v globine."

"Potemtakem je drhal zdrava?"

"Največkrat."

"Torej moramo biti bolni, če hočemo biti pametni?"

"Kaj je pamet? Recite inteligentni; to je več od pameti. — Ni da bi morali biti bolni, vendar je to tudi pogoj inteligenci."

"Tudi pogoj; a ne edini?"

"Ne. Taka inteligenca je že pridobljena. A prava mora biti naravna. In malo jih je, ki jo imajo. In zato sem vam dejal prej, da je tako strašno malo ljudi na svetu."

"Pa mi, ki živimo, kakor pač živimo, kakšna nam bodi pot?"

"Lepa."

"In to je?"

"Kulturna."

"In to je?"

"Da je lepota krog vas in udobnost. Da so vaše sobe del vašega duševnega življenja, da je vsaka malenkost, ki jo prime-te v roke, lepa in duševna, da vas celo stol, ki sedete nanj, sprejme v tihem, lepem objemu. Da je vse v vašem domu in na vas tako, kakor bi bilo to le nadaljevanje vaših najtanjših čustev in misli. Da ne bi užalilo ničesar vaših oči."

"Ali za vse to je treba denarja!"

"In tisti Bog je denar," pravi on in se nasmehne in ona se zamisli.

Plačata in se izgubita v šumni množici.

Cesta brni, vse ozračje se pretaka v zvonjenju zvonov, ki trepetaje boža zlati mrak. Sonce se zlije v morje, sence so rdeče in okna gorijo.

M. K.

Lina

Veš, Tone, tako mi je, kakor bi me bili vrgli v široko, deročo reko. Do zdaj sem le kričala, treba pa bo poizkusiti plavati. Trudim se, če bo šlo, ne vem sicer kako. Oče mi je dejal, da se bom privadila temu življenju in da se mi bo zdelo, kakor da ni

bilo nikdar drugače. To je banalnost! Tudi Ribničnov konj se je privadil stradanju a naposled ostane še vprašanje, kakšen je bil konec. Rešila bom nekaj, kar je čisto mojega in je tako močno, da ne bo propadlo. Vse drugo vzemi Lešovje in šola. — Ej, otroci mi nosijo rož domov in v šolo. Veš, vrtnice, tiste velike rumene in pa astre. Vse je v rožah. Pa kaj vse to! Časih bi najrajši otroka poljubila, tako imeniten humor ima. Toda za premgam, ker se je smejal dobremu dovtipu. Premalo sem še stroj, da bi bila za šolo. Tam je treba po mojem videti le cilj pred seboj, a izven cilja me ne briga ničesar. Toda mene vleče prav vse drugo bolj kakor to. Tako je z mojim učiteljevanjem. Pišeš, da bi se oprstila vezi? Kako? In življenje, kruh? — Ti seveda, v Parizu si, lepo je v mestih. Več prostosti je tam; pa kaj!

Pozdravljen! Lina.

(Konec v četrtek)

Agitirajte za Prosveto!

TISKARNA S.N.P.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, častnice, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, angleškem jeziku in drugih.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne.—Cena zmerno, unifikirano delo

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY

2657-59 S. LAWDALE AVENUE CHICAGO, ILL. TEL. ROCKWELL 4904

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklepu 11. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov in eno družino k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člana ali naročnika 0,50 in eno letno naročnino. Ker pa člani plačujejo pri sestavljanju 0,25 tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj si vsakdo, ki da je list predrag za člana S.N.P.J., List Prosveta je vana lastnina, gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov prenese list na S.N.P.J., ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list, tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skop, naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu list in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ni storil, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročnina.

Cena listu Prosveta je:

Za Zdrul. državo in Kanado 06.00	Za Cincro in Chicago 10.00
1 tednik in 4.00	1 tednik in 4.00
2 tednika in 7.00	2 tednika in 7.00
3 tednike in 9.00	3 tednike in 9.00
4 tednike in 11.00	4 tednike in 11.00
5 tednikov in 13.00	5 tednikov in 13.00

Za Evropo je 03.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vana lastnina.

PROSVETA, S.N.P.J. 2657 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino na list Prosveto vsote \$

1) Ime _____ Čl. družine _____

Naslov _____

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od slednjega članov moje družine: _____ Čl. družine _____

2) _____ Čl. družine _____

3) _____ Čl. družine _____

4) _____ Čl. družine _____

5) _____ Čl. družine _____

Mesto _____ Država _____

Nov naročnik _____ Star naročnik _____

Kitajska mati in njena otroka pred razvalinami stanovanja, ki ga je porušila japonska bomba.

Aforizmi

Samoljubje je nevarnejša neumnosti, ker človek za njega noče priznati svojih bosti, čeprav jih je spoznal.